

## پاسخنامه درس پنجم: رهایی از قفس

ساده

۱- توجه به داستان دو خدمتکار، علت آن که یکی از خدمتکاران از آن دیگری بیش تر دستمزد می گرفت، چه بود؟

**پاسخ:** علت این که آن خدمتکار دستمزد بیش تری می گرفت، این بود که او دقت بیش تری در انجام کارها داشت و به همین دلیل، خواجه به او دستمزد بیش تری می داد. خواجه برای امتحان کردن آن ها وقتی از هر دو درباره ی کاروان ها پرسید، پاسخ اودقیق تر و بهتر بود که این امر نشان دهنده ی دقت و ریزینی اوست.

۲- با توجه به درس رهایی از قفس، در بیت زیر، منظور از «تو» چه کسی است؟

گفت: گفتم آن شکایت های تو / با گروهی طوطیان، همتای تو

**پاسخ:** بازرگان به طوطی خود می گوید که شکایت های او را به طوطی های هندوستان رسانده است. پس منظور از تو در بیت صورت سؤال، طوطی بازرگان است.

۳- داستان قدم یازدهم نوشته ی کیست؟

**پاسخ:** اثر سوسن طاقدیس است.

۴- با توجه به داستان ارزش علم، علت غرق شدن کشتی چه بود؟

**پاسخ:** کشتی گرفتار توفان شد و ناخدا هر چه کرد، نتوانست کشتی را از میان امواج نجات دهد.

۵- با توجه به داستان دو خدمتکار، علت آن که یکی از خدمتکاران از آن دیگری بیش تر دستمزد می گرفت، چه بود؟

**پاسخ:** علت این که آن خدمتکار دستمزد بیش تری می گرفت، این بود که او دقت بیش تری در انجام کارها داشت و به همین دلیل، خواجه به او دستمزد بیش تری می داد. خواجه برای امتحان کردن آن ها وقتی از هر دو درباره ی کاروان ها پرسید، پاسخ اودقیق تر و بهتر بود که این امر نشان دهنده ی دقت و ریزینی اوست.

۶- منظور از ضرب المثل دسته گل به آب دادن چیست؟

**پاسخ:** ضرب المثل دسته گل به آب دادن، به اشتباه کردن در انجام کاری اشاره دارد.

۷- منظور از ضرب المثل ماهی را هروقت از آب بگیری تازه است چیست؟

**پاسخ:** برای انجام کار درست هیچوقت دیر نیست.

۸- قول نامه نوشته ای است که ...

**پاسخ:** قول نامه نوشته ای است که قول و قرار بین خریدار و فروشنده در آن می آید.

متوسط

۹- با توجه به داستان رهایی از قفس، کدام اتفاق زودتر از بقیه افتاد؟

الف، بازرگان قول داد سلام و پیغامش را به طوطی های هندی برساند.

ب، بازرگان نمی دانست چه بخرد که طوطی را خوشحال کند.

ج، بازرگان از گفته ی خود پشیمان شد.

د، طوطی به زمین نیفتاد، بلکه شروع به پرواز کرد.

**پاسخ:**

ترتیب عبارات صورت سؤال:

ب، بازرگان نمی دانست چه بخرد که طوطی را خوشحال کند.

الف، بازرگان قول داد تا سلام و پیغامش را به طوطی های هندی برساند.

ج، بازرگان از گفته ی خود پشیمان شد.

د، طوطی به زمین نیفتاد، بلکه شروع به پرواز کرد.

۱۰- دو ضمیر «او» و «تو» که در متن مشخص شده است، به ترتیب به چه کسانی اشاره دارد؟

**پاسخ:** هر دو ضمیر به مرد بدصدا اشاره دارند.

۱۱- واژه های مشخص شده را معنا کنید.

گفت طوطی را: «چه خواهی / ارمغان کارمت از خطه ی هندوستان؟»

کان فلان طوطی که مشتاق شماست از قضای آسمان ، در حبس ماست

**پاسخ:**

ارمغان: هدیه \_ سوغات

خطه: سرزمین

مشتاق: دارای شوق - آرزومند

قضا: تقدیر - سرنوشت

حبس: زندان - بازداشت

۱۲- بیت زیر چند جمله دارد؟ آن ها را مشخص کن.

گفت طوطی: «ارمغان بنده کو؟ آنچه گفتمی و آنچه دیدی، بازگو!»

پاسخ:

گفت طوطی: «ارمغان بنده کو؟ آنچه گفتمی و آنچه دیدی، بازگو!»

۱ ۲ ۳ ۴ ۵

۱۳- منظور از مثل دسته گل به آب دادن چیست؟

پاسخ: مفهوم ضرب المثل دسته گل به آب دادن اشتباه انجام دادن کار است.

دشوار

۱۴- در متن زیر چند غلط املایی وجود دارد؟ غلط ها را پیدا کنید و صحیح آن ها را بنویسید.

الف، در اوایل بهار، هوا لطیف و دل نشین می شود. دشت ها جامعه ی سبز می پوشند و درختان، شکوفه می دهند.

ب، در زمان های قدیم، حکیمی قصد صفر کرد. کنار دریا رفت و سوار کشتی شد. خیلی زود کشتی با بادبان های برافراشته، حرکت کرد.

ج، روزی بود و روزگاری، در شهری، بازرگان سروتمندی بود که یک طوطی داشت و این طوطی، زیبا و شیرین سخن بود. او هرروز با طوطی، سخن می گفت و از صحبت هایش لذت می برد.

پاسخ:

الف، لطیف - جامعه ی

ب، قصد - صفر

ج، ثروتمندی - لذت

۱۵- نویسنده ی متن قدم یازدهم چه کسی است؟

**پاسخ:** نویسنده ی متن قدم یازدهم، سوسن طاق‌دیس است.

۱۶- در میان کلمات «موضوع، تأجّب، سراق، صبح، اتّفاق، صحبت، عصبانیّت» چند نادرستی املایی وجود دارد؟

**پاسخ:** املای صحیح کلمات نادرست: تعجّب، سراغ و عصبانیّت

ساده

۱۷- در کدام گزینه، ترکیبی مانند کلمه ی شناسنامه آمده است؟

۱) چون نامه رسید سجده ای کن / شمس تبریز دُرفشان را

۲) گفت نامم مبشر سفری / در همه کارنامه هنری

۳) در برق چه نامه بر توان خواند / آخر چه سپاه آید از مور

۴) صد نامه فرستادم، صد راه نشان دادم / یا راه نمی دانی، یا نامه نمی خوانی

**گزینه درست: ۲**

کلمات شناسنامه و کارنامه به صورت «واژه + نامه» ساخته شده اند.

۱۸- می دانیم کلمه ی نامه به معنی یک نوع نوشته است. این واژه می تواند با کلمات دیگر ترکیب شود و معنای جدیدی بسازد.

کدام ترکیب معنی درستی ندارد؟

۱) کارنامه      ۲) سال نامه

۳) شاهنامه      ۴) بازنامه

**گزینه درست: ۴**

تشریح سایر گزینه ها:

گزینه ی ۱ کارنامه: کار + نامه ← نوشته ای است که نتیجه ی کارهای هر فرد در آن می آید.

گزینه ی ۲ سال نامه: سال + نامه ← دفتری که وقایع یک سال در آن ثبت و برای هر سال منتشر می شود.

گزینه ی ۳ شاهنامه: شاه + نامه ← کتابی به نظم یا نثر است که در آن، سرگذشت پادشاهان ایران، گرد آمده است.

۱۹- با توجه به ابیات زیر، کدام گزینه صحیح است؟

گفت طوطی را چه خواهی ارمغان / کارمت از خطه ی هندوستان؟

گفت آن طوطی که آنجا طوطیان / چون ببینی، کن ز حال ما بیان

کان فلان طوطی که مشتاق شماس / از قضای آسمان در حبس ماست!

۱) طوطی از اشتیاق در حبس افتاده بود.

۲) طوطی به دنبال سوغات از سرزمین هندوستان بود.

۳) طوطی به دنبال این بود که دوستانش از حال او آگاه شوند.

۴) سر نوشت طوطی در دست آسمان بود.

**گزینه درست: ۳**

با توجه به داستان رهایی از قفس، طوطی به دنبال این بود که دوستانش از وضعیت او آگاه شده و راه رهایی را به او نشان دهند.

۲۰- در کدام گزینه، تعداد غلط های املایی با سایر گزینه ها تفاوت دارد؟

۱) تهسین آمیز - مسعولان      ۲) نشاط انگیز - نقص

۳) قار بزرگ - اصفهان      ۴) قضا و سر نوشت - هبس

**گزینه درست: ۱**

صورت صحیح کلمات نادرست:

گزینه ی ۱ تحسین آمیز - مسؤلان

گزینه ی ۲ نقص

گزینه ی ۳ غار بزرگ

گزینه ی ۴ حبس

۲۱- با افزودن نامه به آخر کدام کلمه، واژه ی جدید و صحیحی ساخته نمی شود؟

(۱) قول (۲) سال (۳) رفتار (۴) تشویق

**گزینه درست: ۳**

رفتارنامه ترکیب صحیحی نیست.

۲۲- کدام گزینه صحیح نیست؟

(۱) شناسنامه نوشته ای است که اطلاعات شخصی هر فرد در آن می آید.

(۲) کارنامه نوشته ای است که نتیجه ی کارهای هر فرد در آن می آید.

(۳) روزنامه نوشته ای است که اخبار در آن می آید.

(۴) کتاب نامه نوشته ای است که نامه های افراد در آن می آید.

**گزینه درست: ۴**

کتابنامه نوشته ای است که مشخصات کتاب ها در آن می آید.

۲۳- تعداد غلط های املایی در کدام گزینه درست بیان شده است؟

(۱) هیلتساز- حاضر- معمور پلیس (۲ غلط) (۲) صهبت- خاجه- طفلکی (۳ غلط)

(۳) قطره - مشقول- ضعیف (۲ غلط) (۴) سوقاتی - غالب پنیر - اصفحان (۱ غلط)

**گزینه درست: ۱**

بررسی گزینه ها:

گزینه ی ۱: ۲ غلط املایی: حیلت ساز- مأمور پلیس

گزینه ی ۲: ۲ غلط املایی: صهبت- خواجه

گزینه ی ۳: ۱ غلط املایی: مشغول

گزینه ی ۴: ۳ غلط املایی: سوغاتی- قالب پنیر- اصفهان

۲۴- کدام ضرب المثل با داستان «دو خدمتکار» ارتباط دارد؟

۱) قدر عافیت کسی داند که به مصیبتی گرفتار آید.

۲) ماهی را هر وقت از آب بگیری، تازه است.

۳) دست بالای دست بسیار است.

۴) هیچ ارزانی بی علت نیست و هیچ گرانی بی حکمت.

**گزینه درست: ۴**

ضرب المثل گزینه ی ۴ به درآمد کمتر خدمتکار اول و درآمد بیشتر خدمتکار دوم اشاره می کند که دلیل آن، دقت بیشتر و بهتر خدمتکار دوم در انجام کارش بوده است. در واقع کار هر دو خدمتکار یکی بود، اما میزان دقت و کیفیت کار خدمتکار دوم بیشتر بود و همین امر باعث شده بود که دستمزد او بیشتر باشد.

۲۵- با توجه به درس رهایی از قفس در بیت زیر، منظور از «تو» چه کسی است؟

گفت: گفتم آن شکایت های تو / با گروهی طوطیان، همتای تو

۱) طوطی هندی

۲) طوطی بازرگان

۳) بازرگان

۴) غلام

**گزینه درست: ۲**

بازرگان به طوطی خود می گوید که شکایت های او را به طوطی های هندوستان رسانده است. پس منظور از «تو» در بیت صورتسؤال، طوطی بازرگان است.

۲۶- کدام کلمه اشتباه معنی شده است؟

۱) کارمت: با تو کار دارم      ۲) چاره: تدبیر      ۳) سرپنجه: توانا      ۴) ارمغان: هدیه

**گزینه درست: ۱**

کارمت: که برای تو بیاورم

۲۷- کلمه های کدام گزینه عبارت های الف و ب را به درستی کامل می کنند؟

الف، کان فلان طوطی که مشتاق شماس است / از ..... آسمان، در حبس ماست!

ب، تجارتش را در هندوستان تمام کرد و به خانه ی ..... بازگشت.

(۱) غذای- خیش (۲) قضای- خویش (۳) قضای- خیش (۴) غذای- خویش

**گزینه درست: ۲**

با توجه به معنی کلمه ها، قضای و خویش برای این جمله ها به کار می روند.

نکته: قضا یعنی سرنوشت و تقدیر / خویش یعنی خود

۲۸- قول نامه نوشته ای است که ...

(۱) اطلاعات شخصی هر فرد در آن می آید. (۲) قول و قرار بین خریدار و فروشنده در آن م ی آید.

(۳) نتیجه ی کارهای هر فرد در آن م ی آید. (۴) در آن یک فرد تشویق و تحسین می شود.

**گزینه درست: ۲**

قول نامه نوشته ای است که قول و قرار بین خریدار و فروشنده در آن می آید.

۲۹- ضرب المثلدسته گل به آب دادن درچه موردی به کار برده می شود؟

(۱) آب دادن به گل و خراب کردن آن (۲) خراب کردن کاری از روی بی احتیاطی

(۳) گذاشتن دسته های گل در آب و پژمرده شدن آن ها (۴) آب دادن به دسته های گل و پرورش آنها

**گزینه درست: ۲**

ضرب المثل دسته گل به آب دادن در مورد بی احتیاطی کسی است که باعث خراب کاری می شود.

۳۰- معانی کلماتی که زیرشان خط کشیده شده، به ترتیب ... و ... است.

گفت طوطی را: «چه خواهی ارمغان/ کارمت از خطّه ی هندوستان؟»

(۱) رنگ قرمز مایل به بنفش- خط صاف (۲) رنگ قرمز مایل به بنفش- سرزمین

(۳) هدیه- خط صاف (۴) سوغات- سرزمین

**گزینه درست: ۴**

ارمغان: هدیه، سوغات

خطه: سرزمین

متوسط

۳۱- با توجه به درس رهایی از قفس، در کدام گزینه، منظور از کلمه ی مشخص شده نادرست بیان شده است؟

(۱) این چرا کردم؟ چرا دادم پیام؟ / سوختم بیچاره را زین گفت خام! (طوطی بازرگان)

(۲) کان فلان طوطی که مشتاق شماست / از قضای آسمان در حبس ماست! (بازرگان و خانواده اش)

(۳) گفت طوطی که آن جا طوطیان / چون ببینی، کن ز حال ما بیان (طوطی بازرگان)

(۴) گفت: گفتم آن شکایت های تو / با گروهی طوطیان، همتای تو (طوطی بازرگان)

**گزینه درست: ۱**

منظور از بیچاره در بیت گزینه ی ۱ طوطی هندی است.

۳۲- فعل عبارت کدام گزینه نادرست آمده است؟

(۱) ریحانه درس هایش را خواند.

(۲) بچه ها پس از بازی با یکدیگر، به مدرسه رفتند.

(۳) اژدها پس از جنگ، زخمی شدند.

(۴) نیما با مادرش به پارک رفت.

**گزینه درست: ۳**

در جمله ی گزینه ی ۳ اژدها کلمه ای مفرد است، پس فعل آن نیز باید مفرد بیاید: اژدها پس از جنگ، زخمی شد.

۳۳- در کدام گزینه نادرستی املایی وجود ندارد؟

(۱) حکیم، قلمش را تراشید و در جوهر زد و چیزی نوشت.

(۲) بازرگان با شرمنده گی، سرش را بلند کرد و با طوطی حرف زد.

۳) معمو‌رهای باغ وحش، همه جا را گشتند، ولی شیر کوچولو را پیدا نکردند.

۴) بازرگان از دیدن آن صحنه، شگفت زده شد و دلش برای آن طوطی سوخت.

### گزینه درست: ۴

صورت صحیح کلمات نادرست:

گزینه ی ۱: جوهر

گزینه ی ۲: شرمندگی

گزینه ی ۳: مأمو‌رهای باغ وحش

۳۴- کدام گزینه به ترتیب جاهای خالی جملات زیر را به درستی پر می کند؟

الف) کتاب مثنوی معنوی اثر ..... است.

ب) داستان ارزش علم نوشته ی ..... است.

ج) حبیب یغمایی شعر ..... را باز آفرینی کرده است.

۱) مولوی - محمد میر کیانی - روباه و زاغ ۲) سعدی - محمد میر کیانی - خبر داغ

۳) مولوی - سوسن طاق‌دیس - خبر داغ ۴) سعدی - سوسن طاق‌دیس - روباه و زاغ

### گزینه درست: ۱

الف) کتاب مثنوی معنوی اثر مولوی است.

ب) داستان ارزش علم نوشته ی محمد میر کیانی است.

ج) حبیب یغمایی شعر روباه و زاغ را باز آفرینی کرده است.

۳۵- تعداد کلمات نادرست املائی در کدام گزینه با بقیه تفاوت دارد؟

۱) حسرت - غلتید - سغوط ۲) رهمت - عاجز - طعنه

۳) لحظه شماری - تهقیر - قاطر ۴) شرمند هگی - حاضر - خرطوم

### گزینه درست: ۳

صورت صحیح کلمات نادرست:

گزینه ی ۱ سقوط (۱ غلط املایی)

گزینه ی ۲ رحمت (۱ غلط املایی)

گزینه ی ۳ لحظه شماری \_ تحقیر (۲ غلط املایی)

گزینه ی ۴ شرمندگی (۱ غلط املایی)

۳۶- با توجه به داستان رهایی از قفس، کدام اتفاق زودتر از بقیه افتاد؟

الف، بازرگان سکوت کرد؛ نمی دانست چگونه، موضوع مردن آن طوطی را به او بگوید.

ب، بازرگان از گفته ی خود پشیمان شد.

ج، بازرگان بر سر و سینه زنان، شروع به گریستن کرد.

د، بازرگان، پیش رفت تا او را دلداری دهد.

۱) ب ۲) د ۳) ج ۴) الف

**گزینه درست: ۱**

وقایع صورت سؤال به ترتیب وقوع عبارت اند از: ب \_ الف \_ د \_ ج

۳۷- با توجه به بیت زیر، کدام گزینه نادرست است؟

این، چرا کردم؟ چرا دادم پیام؟ / سوختم بیچاره را زین گفت خام!

۱) این بیت از زبان بازرگان است. ۲) منظور از پیام، خبر مرگ طوطی بازرگان است.

۳) منظور از بیچاره، طوطی هندی است. ۴) منظور از گفت خام، سخن نسنجیده است.

**گزینه درست: ۲**

منظور از پیام، خبر اسارت و در قفس بودن طوطی بازرگان است که طوطی هندی بعد از شنیدن این پیام، خود را به مردنمی زند.

۳۸- در کدام گزینه هر دو واژه ی ذکر شده دارای ساختار مشترک هستند؟

۱) کارنامه \_ برنامه ۲) خداوندگار \_ خوددار

۳) نام آور \_ نامه نویس ۴) خودجوش \_ خودباور

### گزینه درست: ۴

در گزینه ی ۴ کلمات خودجوش: خود + جوش و خودباور: خود + باور دارای ساختار مشترک هستند.

بررسی سایر گزینه ها:

گزینه ی ۱ کار + نامه = کارنامه / «برنامه» یک واژه ی ساده و یک جزئی است.

گزینه ی ۲ خداوند + گار = خداوندگار / خود + دار = خوددار

گزینه ی ۳ نام + آور = نام آور / نامه + نویس = نامه نویس

۳۹- توضیح مقابل کدام واژه نادرست است؟

۱) قولنامه ← نوشته ای است که هنگام خرید چیزی (مانند خانه، ماشین و ...) نوشته شده و یک نوع قول و قرار بین فروشنده و خریدار است.

۲) وکالت نامه ← نوشته ای است که در آن، خواستن انجام امری از کسی بیان شده است.

۳) وصیت نامه ← نوشت های شامل سفارش های شخص به اطرافیانش برای انجام کارهایی پس از مرگ او است.

۴) سفرنامه ← نوشته ای است که گزارش سفر و تجربیات یک نویسنده در طول سفر خود به نقاط مختلف در آن می آید.

### گزینه درست: ۲

وکالت نامه نوشت های است که یک نفر به موجب آن، شخصی را از طرف خود وکیل م یکنند و کاری را به او واگذار می نمایند.

۴۰- دو ضمیر «او» و «تو» که در متن مشخص شده است، به ترتیب به چه کسانی اشاره دارد؟

۱) مرد بدصدا \_ مرد بدصدا ۲) مرد بدصدا \_ صاحبدا

۳) صاحبدا \_ صاحبدا ۴) صاحبدا \_ مرد بدصدا

### گزینه درست: ۱

هر دو ضمیر به مرد بدصدا اشاره دارند.

۴۱- در کدام عبارات، کلمه ای وجود دارد که از نظر ساختاری مشابه شناسنامه است؟

- الف) به کارنامه ی پیشینیان نگر، بد و خوب      ب) شب وصل است و طی شد نامه ی هجر  
ج) هر غزل نامه ای است صورت حالی در او      د) در شاهنامه گرچه شگفت است و نادرست  
۱) الف و ب      ۲) الف و د      ۳) ج و د      ۴) ج و ب

**گزینه درست: ۲**

در عبارت الف، کارنامه و در عبارت د، شاهنامه از نظر ساختاری مشابه شناسنامه است.

۴۲- نام پدید آورنده ی هر یک از آثار زیر به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

مثنوی معنوی- قدم یازدهم- ارزش علم- روباه و زاغ

۱) فردوسی- محمد میر کیانی- سوسن طاقدیس- حبیب یغمایی

۲) مولوی- حبیب یغمایی- محمد میر کیانی- سوسن طاقدیس

۳) مولوی- سوسن طاقدیس- محمد میر کیانی- حبیب یغمایی

۴) فردوسی- سوسن طاقدیس- حبیب یغمایی- محمد میر کیانی

**گزینه درست: ۳**

مثنوی معنوی ← مولوی / قدم یازدهم ← سوسن طاقدیس / ارزش علم ← محمد میر کیانی / روباه و زاغ ← حبیب یغمایی

۴۳- با توجه به دو بیت زیر، کدام گزینه درست است؟

گفت: گفتم آن شکایت های تو/ با گروهی طوطیان، همتای توآن یکی طوطی ز دردت بوی برد/ زهره اش بدرید و لرزید و بمرد

۱) این ابیات از زبان بازرگان و قبل از سفر به هند بیان شده است.

۲) منظور از تو در عبارت گفتم آن شکایت های تو، طوطی بازرگان است.

۳) منظور از آن یکی طوطی در عبارت آن یکی طوطی ز دردت بوی برد، طوطی بازرگان است.

۴) منظور از زهره اش بدرید این است که طوطی بازرگان بسیار ناراحت شد.

### گزینه درست: ۲

بررسی سایر گزینه ها:

گزینه ی ۱: این ابیات مربوط به بعد از سفر بازرگان به هندوستان است.

گزینه ی ۳: منظور از آن یکی طوطی، طوطی هندی است.

گزینه ی ۴ منظور از زهره اش بدرید این است که طوطی هندی بسیار ترسید.

۴۴- با توجه به درس رهایی از قفس، کدام گزینه در مورد بیت زیر درست است؟

این، چرا کردم؟ چرا دادم پیام؟ / سوختم بیچاره را زین گفت خام!

۱) این بیت از زبان بازرگان بعد از مرگ طوطی خود است.

۲) منظور از بیچاره، طوطی بازرگان است.

۳) این بیت از زبان طوطی درباره ی دوست هندوستانی خود است.

۴) منظور از گفت خام پیغامی بود که بازرگان به طوطی هندوستان داد.

### گزینه درست: ۴

بیت صورت سؤال از زبان بازرگان است. طوطی هندوستان بعد از شنیدن پیغام طوطی بازرگان، خود را به مُردن زد و بازرگان پس از دیدن آن صحنه، از گفته ی خود پشیمان شد.

۴۵- در کدام گزینه، یک مثل به کار رفته است؟

۱) نشده از گل رویش سیراب / که فلک (آسمان) دسته گلی داد به آب

۲) باد سرد، آرام بر صحرا گذشت / سبزه زاران، رفته رفته، زرد گشت

۳) این مدت عمر ما چو گل ده روز است / خندان لب و تازه روی می باید بود

۴) بر چهره ی گل، نسیم نوروز خوش است / در صحن چمن روی دل افروز خوش است

**گزینه درست: ۱**

در بیت گزینه ی ۱ مثل دسته گلی به آب دادن آمده است.

۴۶- با توجه به بیت زیر، کدام گزینه نادرست است؟

این، چرا کردم؟ چرا دادم پیام؟ / سوختم بیچاره را زین گفت خام!

۱) این بیت از زبان بازرگان است. ۲) منظور از پیام، خبر مرگ طوطی بازرگان است.

۳) منظور از بیچاره، طوطی هندی است. ۴) منظور از گفت خام، سخن نسنجیده است.

**گزینه درست: ۲**

منظور از پیام خبر اسارت و در قفس بودن طوطی بازرگان است که طوطی هندی بعد از شنیدن این پیام خود را به مردنمی زند.

۴۷- معنی کدام یک از واژگان زیر، نادرست ذکر شده است؟

۱) شهادت نامه: نوشته ای که در آن، شهادت کسی در مورد یک اتفاق و رویداد ثبت شده است.

۲) لغت نامه: نوشته ای که در آن، معنا و مشخصات لغات گوناگون آمده است.

۳) ماهنامه: نوشته ای که در آن، خبرها و اطلاعات مربوط به هر ماه ذکر شده است.

۴) کتاب نامه: کتابی که شامل نامه های متعدد بزرگان به شاگردانشان است.

**گزینه درست: ۴**

کتاب نامه، نوشته ای است که مشخصات کتاب ها در آن می آید.

۴۸- با توجه به مکالمه ی زیر، کدام مطلب میان رضا و علی رد و بدل نشده است؟

رضا: «علی! چرا ناراحت هستی؟»

علی: «مادرم دیروز به منزل پدر بزرگم در روستا رفت.» رضا: «چرا مادرت به آن جا رفته است؟»

علی: «پدر بزرگم مریض است، مادرم برای پرستاری از او به آن جا رفته است.»

۱) علت ناراحتی علی ۲) مقصد سفر مادر علی

۳) علت سفر مادر علی ۴) زمان بازگشت مادر علی از سفر

**گزینه درست: ۴**

در مکالمه ی میان علی و رضا، در مورد زمان بازگشت مادر علی از سفر چیزی گفته نشده است (دقت کنید که علی فقط زمان حرکت مادر خود را گفته است).

۴۹- با توجه به بیت زیر، کدام گزینه نادرست است؟

کان فلان طوطی که مشتاق شماس/ از قضای آسمان در حبس ماست

۱) فلان، اشاره به شخص نامعلوم است.

۲) این جمله از زبان طوطی بازرگان گفته شده است.

۳) قضای آسمان یعنی خوراکی های بهشتی.

۴) این شعر مربوط به قبل از سفر بازرگان به هندوستان است.

**گزینه درست: ۳**

قضای آسمان یعنی تقدیر و سرنوشت.

بررسی سایر گزینه ها:

فلان، اشاره به شخص نامعلوم است و این جمله را طوطی بازرگان قبل از سفر بازرگان، به او گفت.

۵۰- کدام گزینه صحیح معنا نشده است؟

۱) آن یکی طوطی ز درد بوی برد: یکی از طوطی ها درد و غم تو را به دیگران خبر داد.

۲) زهره اش بدرید و لرزید و بمرد: ترسید و لرزید و مُرد.

۳) کارمت از خطّه ی هندوستان: که از ناحیه ی هندوستان برایت بیاورم.

۴) از قضای آسمان در حبس ماست: به خاطر سرنوشت و بخت، در زندان من است.

**گزینه درست: ۱**

معنی درست عبارت گزینه ی ۱: یکی از طوطی ها از درد و رنج تو مطلع شد.

۵۱- کدام گزینه غلط املائی ندارد؟

۱) ثروتی با خود داشته باشید که اگر در دریا هم کشتی شما گرفتار طوفان و غرق شد، آن را از دست ندهید.

۲) گفت طوطی را چه خواهی ارمغان / کارمت از خطه ی هندوستان؟

۳) بازرگان که دید طوطی شکر سخن او از دست رفت، او را از قفس بیرون آورد.

۴) خدمتکار به او گفت: «کاروانی با صد نفر شتر و سی و پنج رأس قاطر در حال عبور است.»

**گزینه درست: ۲**

غلط های املائی و صحیح آن ها عبارت است از:

گزینه ی ۱ طوفان ← توفان

گزینه ی ۳ قفس ← قفس

گزینه ی ۴ قاطر ← قاطر

۵۲- جاهای خالی عبارت زیر با کلمات کدام گزینه کامل می شود؟

داستان ..... از کتاب مثنوی معنوی است که ..... نوشته است.

۱) ارزش علم- محمد میر کیانی ۲) رهایی از قفس- مولوی

۳) ارزش علم- مولوی ۴) رهایی از قفس- محمد میر کیانی

**گزینه درست: ۲**

داستان رهایی از قفس از کتاب مثنوی معنوی است که مولوی نوشته است.

۵۳- کلمه ی کدام گزینه از یک قسمت ساخته شده است؟

۱) روزگار ۲) سازمان ۳) سازگار ۴) شاعر

**گزینه درست: ۴**

روزگار ← روز + گار سازمان ← ساز + مان سازگار ← ساز + گار

اما شاعر از یک قسمت ساخته شده است.

## دشوار

۵۴- در کدام یک از ابیات زیر، واژه ای وجود دارد که مانند واژه ی روزنامه ساخته شده است؟

۱) مخوان این گنج نامه دیگر ای جان / که این گنج از پی حکمت دفین شد

۲) یکی نامه بنوشت پر آب چشم / ز بهر برادر پر از درد و خشم

۳) افسوس که نامه ی جوانی طی شد / و آن تازه بهار زندگانی دی شد

۴) چو نامه به مهر اندر آمد به شب / فرستاده را جست و بگشاد لب

**گزینه درست: ۱**

واژه ی روزنامه به صورت روز+ نامه ساخته شده و واژه ی گنج نامه در بیت گزینه ی ۱ نیز به صورت گنج + نامه ساخته شده است.

۵۵- در جاهای خالی متن زیر، به ترتیب از راست به چپ کدام کلمات قرار می گیرد؟

مأمورهای باغ وحش ..... پلیس همه جا را گشتند، ..... شیر کوچولو را پیدا نکردند. او از این ماجراجویی بی خبر بود..... زیر بوته ی گل یاس خوابش برده بود. شیر کوچولو به قفس خودش برگشت ..... هرگز نفهمید که دنیا چقدر بزرگو قشنگ است.

۱) و - اما - چون - ولی ۲) و - ولی - اما - زیرا ۳) و - چون - اما - ولی ۴) و - زیرا - ولی - اما

**گزینه درست: ۱**

مأمورهای باغ وحش و پلیس همه جا را گشتند، اما شیر کوچولو را پیدا نکردند. او از این ماجراجویی بی خبر بود، چون زیر بوته یگل یاس خوابش برده بود. شیر کوچولو به قفس خودش برگشت، ولی هرگز نفهمید که دنیا چقدر بزرگ و قشنگ است.

۵۶- در کدام گزینه، تعداد کلمات نادرست املائی بیشتر است؟

۱) تیغه- مهکم- غافله

۲) نقس و عیب- معمور باغ وحش- سوقاتی

۳) جیهون- غرق- صحبت

۴، صحنه - اصفهان - غلام

**گزینه درست: ۲**

صورت صحیح کلمات نادرست:

گزینه ی ۱ محکم - قافله

گزینه ی ۲: نقص و عیب - مأمور باغ وحش - سوغاتی

گزینه ی ۳ جیحون

گزینه ی ۴: اصفهان

۵۷- هم معنی (مترادف) واژه های «برافراشته، غلام و پی در پی» به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

۱) بلندقامت - نوکر - زیاد ۲) بالا برده - خدمتکار - پیوسته

۳) استوار - همسایه - پشت سر هم ۴) بالا گرفته شده - فقیر - فراوان

**گزینه درست: ۲**

برافراشته: بالا برده، بالا گرفته شده / غلام: نوکر، خدمت کار / پی در پی: پشت سر هم، پیوسته

۵۸- تعداد جملات کدام گزینه با سایر گزینه ها متفاوت است؟

۱) شیر کوچولو خیلی زود یاد گرفت که بعد از قدم دهم دیگر جلو نرود.

۲) چند روز گذشت، شیر کوچولو کمی بزرگ تر شد.

۳) او هر روز شیر مادرش را می خورد و با دم او بازی می کرد.

۴) یک روز صبح زود، یک شیر بزرگ، یک بچه ی کوچک به دنیا آورد.

**گزینه درست: ۴**

بررسی گزینه ها:

گزینه ی ۱ شیر کوچولو خیلی زود یاد گرفت که بعد از قدم دهم دیگر جلو نرود. (۲ جمله)

گزینه ی ۲ چند روز گذشت، شیر کوچولو کمی بزرگ تر شد. (۲ جمله)

گزینه ی ۳ او هر روز شیر مادرش را می خورد و با دم او بازی می کرد. (۲ جمله)

گزینه ی ۴ یک روز صبح زود، یک شیر بزرگ، یک بچه ی کوچک به دنیا آورد. (۱ جمله)

۵۹- بامتن زیر، خدمتکار دوم دارای کدام صفت نیست؟

خدمتکار اول گفت: «قافله ای عبور می کند و این زنگ شتران آن است.»

اما خدمتکار دوم گفت: «کاروانی با صد نفر شتر و سی و پنج رأس قاطر در حال عبور است که بار آن ها پارچه است و از اصفهان به طرف شیراز می روند.»

(۱) با دقت بودن (۲) توجه داشتن به جزئیات

(۳) آینده نگر بودن (۴) اهل پرسش و جست وجو بودن

**گزینه درست: ۳**

در متن صورت سؤال، اشاره ای به آینده نگری خدمتکار نشده است.

۶۰- در کدام گزینه، نشانه های نگارشی درست قرار داده نشده اند؟

(۱) حاکم گفت: «پسر جان! اگر تو الاغ را ندیده ای، چطور نشانه هایش را دادی.»

(۲) علف های سمت راست جاده خورده شده بود؛ اما علف های طرف چپ دست نخورده مانده بود.

(۳) اگر دیدار با خانواده ی شهدا و دلتنگی های خانواده اش نبود، آن چند روز را هم مرخصی نمی رفت.

(۴) این همه شگفتی، زیبایی و دانایی را چه کسی در پرستوهای کوچک نهاده است؟

**گزینه درست: ۱**

حاکم گفت: «پسر جان! اگر تو الاغ را ندیده ای، چطور نشانه هایش را دادی؟» در پایان جمله ی پرسشی علامت سؤال (؟) قرار می گیرد.

۶۱- با توجه به عبارت های زیر، کدام گزینه درست است؟

الف) وقتی مادر جوجه کوچولو او را بیدار کرد، از شدت ناراحتی گریه می کرد.

ب) آخرین حرف باران این است: زمین را شستم، دوباره آغاز کنید.

۱) هر دو عبارت علمی هستند.

۲) هر دو عبارت ادبی هستند.

۳) عبارت الف ادبی و عبارت ب علمی است.

۴) عبارت بادی و عبارت الف علمی است.

### گزینه درست: ۲

هر دو عبارت ادبی هستند؛ چرا که در عبارت الف به جوجه کوچولو و مادرش و در عبارت ب به باران ویژگی های انسانی نسبت داده شده است. وقتی ما ویژگی های انسانی را به سایر موجودات نسبت دهیم، از قوه ی تخیل استفاده کردیم و نوشته ی ما ادبی خواهد بود.

۶۲- با توجه به داستان رهایی از قفس، بعد از خواندن کدام بیت، طوطی بازرگان به فکر فرو رفت؟

۱) این، چرا کردم؟ چرا دادم پیام؟/ سوختم بیچاره را زین گفت خام!

۲) گفت طوطی: ارمغان بنده کو؟/ آن چه گفتمی و آن چه دیدی، بازگو!

۳) آن یکی طوطی ز درد بوی برد / زهره اش بدرید و لرزید و بمرد

۴) کان فلان طوطی که مشتاق شماس / از قضای آسمان در حبس ماست

### گزینه درست: ۳

آن یکی طوطی ز درد بوی برد / زهره اش بدرید و لرزید و بمرد

بازرگان وقتی همه چیز را برای طوطی اش باز گفت، طوطی لحظه ای کوتاه، سر به زیر انداخت و به فکر فرو رفت.

۶۳- با ابیات زیر کدام گزینه نادرست است؟

گفت آن طوطی که آنجا طوطیان / چون ببینی، کن ز حال ما بیان

کان فلان طوطی که مشتاق شماس / از قضای آسمان در حبس ماست!

۱) این ابیات از زبان طوطی و بعد از سفر بازرگان به هند است.

۲) منظور از ما در عبارت چون ببینی کن ز حال ما بیان، طوطی بازرگان است.

۳) منظور از شما در عبارت کان فلان طوطی که مشتاق شماس، طوطی های هندی است.

۴) منظور از ما در عبارت از قضای آسمان در حبس ماست، بازرگان است.

### گزینه درست: ۱

ابیات صورت سؤال مربوط به قبل از سفر بازرگان به هند است.

۶۴- با توجه به بیت زیر، کدام گزینه نادرست است؟

کان فلان طوطی که مشتاق شماس / از قضای آسمان در حبس ماست!

۱) این بیت از زبان طوطی بازرگان گفته شده است.

۲) این بیت مربوط به قبل از سفر بازرگان به هندوستان است.

۳) منظور از شما، بازرگان و خانواده اش است.

۴) منظور از فلان طوطی، طوطی بازرگان است.

### گزینه درست: ۳

منظور از شما در بیت صورت سؤال، طوطی های هندوستان است که طوطی بازرگان، مشتاق دیدار آن ها بود.

۶۵- در کدام گزینه، تعداد واژه های بیشتری غلط معنا شده اند؟

۱) اعتراض کرد: ایراد گرفت / قشر: پوسته / چیره دست: نیرومند / داوری: قضاوت کردن

۲) جلا دادن: رنگ کردن / رمه: گلّه / برکه: گودی کوچک و عمیق پر آب / غوک: قورباغه

۳) خواجه: تاجر / حیل ساز: مکار / نیلی: رنگ آبی روشن / پیمودن: پشت سر گذاشتن

۴) حدس زدم: گمان کردم / شاد کام: خوشبخت / مشتاق: آرزومند / معتدل: آب وهوایی که نه سرد و نه گرم است.

### گزینه درست: ۲

معنای صحیح واژه هایی که نادرست معنا شده اند:

گزینه ی ۱ چیره دست: ماهر، زبردست، استاد

گزینه ی ۲ جلا دادن: شفاف و پاکیزه کردن، صاف و برّاق کردن / برکه: گودی کوچک و کم عمقی از زمین که در آن، آب جمع شده باشد.

گزینه ی ۳ نیلی: رنگ آبی تیره، کبود رنگ

گزینه ی ۴ شادکام: خوشحال

۶۶- باداستان رهایی از قفس، اگر جمله های زیر را به ترتیب وقوع مرتب کنیم، جمله ه ای دوم و چهارم در کدام گزینه آمده اند؟

الف: بازرگان قول داد سلام و پیغام طوطی را به طوطیان هندوستان برساند.

ب: بازرگان از دیدن صحنه ی لرزیدن و افتادن طوطی هندوستان شگفت زده شد.

ج: بازرگان با شرمندگی سرش را بلند کرد.

د: طوطی بازرگان شروع به پرواز کرد و روی شاخه ی درختی نشست.

هـ: بازرگان پس از چند شبانه روز به هندوستان رسید.

۱) هـ \_ ج      ۲) الف \_ هـ      ۳) ب \_ ج      ۴) و \_ د

**گزینه درست: ۱**

جمله های صورت سؤال به ترتیب وقوع:

الف \_ هـ \_ ب \_ ج \_ د